

**William Shakespeare – Csernai Mihály – Döbrönte Zsófi**

# SÓVÁRGÓK

**William Shakespeare – Csernai Mihály – Döbrönte Zsófi**

# SÓVÁRGÓK

William Shakespeare *Vízkereszt, vagy bánom is én* című drámája nyomán  
Nádasdy Ádám, Szabó Lőrinc és Lévy József fordítását használva.

## SZEREPLŐK:

|               |                                      |
|---------------|--------------------------------------|
| FESTE         | <i>bolond, énekmondó és narrátor</i> |
| VIOLA/CESARIO | <i>Orsino herceg szolgálatában</i>   |
| ORSINO        | <i>sóvárgó herceg</i>                |
| OLIVIA        | <i>grófnő, gyászruhában</i>          |
| SEBASTIAN     | <i>Viola testvére</i>                |

---

**PROLÓGUS**

---

FESTE                   Tisztelt közönség, én, a Bolond,  
                              okos és jókedvű vagyok;  
                              eszem akkor szülte a Költő,  
                              amikor ezt a darabot:  
                              négy százhusz éve nézem,  
                              hogy kacag és sír a világ,  
                              gúnyolom a tragédiákat  
                              s tapsolom a komédiát.

                              Hajó törött partjainknál,  
                              Egy utasát meglelém  
                              Mindenki más odaveszett  
                              A vízháborgás reggelén.  
                              E sziget ura Orsino,  
                              ki magához veszi e legényt.  
                              S Cesario életét  
                              meséli, mint nagyregényt.

                              Herceg úrnak is van baja,  
                              szerelem vette el az eszét  
                              s szerelmének, Olivíának  
                              folyton megkéri a kezét.  
                              Hadd meséljek hát a vágyról,  
                              ahogy írta Shakespeare Vilmos  
                              hogya kell, hát bolond leszek,  
                              Feste vagyok, nézőcinkos.

---

**1. JELENET**

---

*Terem a Herceg palotájában. Jön Feste és Viola, mint Cesario.*

FESTE                   Ha a herceg továbbra is így kitüntet a kedvességével, Cesario, még sokra  
                              viheted. Többre, mint bármelyikünk. Csak három napja ismer, és már nem  
                              vagy neki idegen.

CESARIO           Te vagy őt tartod hangulatembernek, vagy engem komolytalannak, ha nem bízol érzelmei tartósságában. Mondd, Orsino könnyen változtatja, hogy kit szeret?

FESTE              Ó, nem, dehogy.

CESARIO           Biztos vagy ebben?

FESTE              Olyan biztos, mint hogy itt állok. Nézd, Cesario, őszinte leszek, nem értem ezt a kitüntetett kegyet, amiben részesít téged a herceg.

CESARIO           Féltékeny vagy? Ez a hercegi kegy igen nehéz teher.

FESTE              Ja, persze –

CESARIO           Hidd el, nem olyan könnyű az.

FESTE              Majd egyszer magyarázd el, hogy kell csinálni –

CESARIO           Legközelebb ígérem, elhencegek.

*Érkezik Orsino herceg.*

---

## **2. JELENET**

---

HERCEG           Ki látta Cesariót, he?

FESTE              Én azt hiszem, túlságosan is jól láttam. Valahol itt volt mellettem az előbb. Hacsak nem vált köddé, nem mondott fel vagy szökött meg, vagy ölték meg, darabolták fel kicsi-kicsi darabokra a pici-pici testét és ásták el egy sűrű, sötét erdőben azóta véletlen, akkor még mindig itt kell lennie valahol.

CESARIO           Szolgálatára, uram, itt vagyok.

HERCEG           Lelépni, Feste! Átkozott bolond.

FESTE              A bolondot persze csak átkozzátok. Lenéztek, mert lenézhetnétek van. Szép dolog ez... én, aki itt legyeskedem már évek óta, most mégis egy ilyen háromnapos jöttment túrjon ki engem a bizalmas szerepéből?

HERCEG           Bizalmas, az. Aztán van, hogy hosszú órákig nem talállok.

FESTE              Itt is vagyok, ott is vagyok.

HERCEG           Akkor most itt ne legyél egy kicsit.

*Feste sértődötten lelép.*

CESARIO Szolgálatára, uram, itt vagyok.

HERCEG Cesario, te mindent tudsz, mert kitártam neked, mint kapcsos könyvet, szívem titkait. Úgyhogy fiú, indulj, siess a hölgyhöz: ne hagyd, hogy elzavarjon, állj oda, mondd meg nekik, hogy odanő a lábad, ha nem nyersz bebocsátást.

CESARIO De, uram, ha annyira átjárja őt a bánat, ahogy beszélnek – akkor mért fogadna?

HERCEG Csinálj botrányt, üvölts, légy szemtelen, csak ne térj vissza dolgod végezetlen.

CESARIO S ha szóba áll velem, hogyan tovább?

HERCEG Akkor tárd föl neki, hogy szeretem, rohand le, ecseteld hűségemet. Jól fogod tolmácsolni kínomat: ifjú vagy, tőled jobban elfogadja, mint egy zordabb, méltóságos követtől.

CESARIO Nem hiszem, fenség.

HERCEG Hidd el, kis barátom. Aki téged már férfinak nevez, nem látja boldog életkorodat. Diána ajka nincs ily bársonyos; fuvolahangod vékony lánykahang, és nőies az egész figurád. A csillagokban is az van megírva, hogy te intézzed ezt. Járj sikerrel, s úgy élsz majd, mint urad, oly gazdagon: tiéd lesz mindenem.

CESARIO Törekszem megnyerni hölgyed.

*Cesario el.*

---

### **3. JELENET**

---

*Szoba Olivia palotájában.*

FESTE Hozzád szólok, ó, Ész! Ha úgy akarod, tégy remek bolonddó! Az eszesek, akik azt hiszik, birtokolnak téged, gyakran bolondnak bizonyulnak – én meg, aki ugyebár nélkülözlek, még okos embernek is tűnhetek. Mert mit mond a bölcs Quinapalus? „Jobb egy szellemes bolond, mint egy bolondos szellem.” *(Olivia érkezik.)* Heló.

- OLIVIA                    Khm-khm.
- FESTE                    Khm-khm kinek? Khm-khm nekem?
- OLIVIA                    Igen.
- FESTE                    Aha. Khm-khm. Alázatos tiszteletem az úrnőnek!
- OLIVIA                    Vigyék innen a bolondot.
- FESTE                    Nem hallják, emberek? Vigyék innen az úrnőt!
- OLIVIA                    Hagyd abba, porosak a vicceid. Elegem van. Ráadásul kezdesz szélhámoskodni.
- FESTE                    Két olyan hiba, madame, amit az ital és a jó tanács megreparál. Locsold meg a bolondnak a torkát, már nem lesz poros. Beszélj a szélhámossal, hogy javuljon meg; ha megjavul, már nem szélhámos; ha nem javul meg, majd befoltozza a szabó. Csak úgy lehet javítani, embert is, ruhát is, ha foltozzuk...
- OLIVIA                    Hagyd abba. Nem hallod? Hagyd abba!
- FESTE                    Ez így nehéz lesz. Na, gyere ide. Uh, de nehéz vagy. Mesélek egyet, mit szólsz? Egyszer volt, hol nem volt, volt egy mindig mosolygó királylány. Vidám volt, és vele örült az egész udvar, az egész város, az egész ország. Aztán egyszer ez a királylány nagyon szomorú lett, ellepte őt a bánat és a gyász. Akkor kihirdették, hogy annak, aki megvigasztalja a királylányt, megkapja a fele királyságot, de akinek nem sikerül, annak levágják a fejét. Jöttek emberek mindenhonnan, megpróbálták felvidítani a királylányt, sikertelenül. Aztán – jött egy Feste. Ez vagyok én. Megpróbálta ő is felvidítani, és tudod, mi történt? Nem sikerült neki, és levágták a fejét. Itt a vége, fuss el véle. Nagy butaság a bánathoz hűnek maradni, mikor a szépség nyíló virág. Az úrnő azt mondta: vigyék innen a bolondot, úgyhogy ismétlem: vihetik a hölgyet.
- OLIVIA                    Ember.
- FESTE                    Asszony!
- OLIVIA                    Én azt mondtam: téged vigyenek.

FESTE Szabálysértés, még hozzá minősített eset! Úrnőm, *cucullus non facit monachum*.

OLIVIA Cit.

FESTE Cit? Nem csit?

OLIVIA Nem.

FESTE Ki tanult latint?

OLIVIA Én.

FESTE Te. Vagyis ki tudja jobban?

OLIVIA Én.

FESTE Csit. De csitt. Drága asszonyom, engedje bebizonyítanom: ön bolond.

OLIVIA Ha be tudod –

FESTE Bravúrosan, madame.

OLIVIA Bizonyítsd.

FESTE Ehhez ki kell kérdeznem önt, úrnőm.

OLIVIA Na jó, más időtöltésem úgy sincs, lássuk a bizonyítást.

*Meccs.*

FESTE Kinél van a labda? Nálam, ez lesz a labda. Asszonyom, miért gyászol ön?

OLIVIA Bolond, a bátyámat gyászolom.

FESTE Gondolom, a lelke pokolra szállt, asszonyom.

OLIVIA Én tudom, hogy a lelke mennybe szállt, te bolond.

FESTE Megállt a labda a levegőben.

OLIVIA Azta.

FESTE Nagyon durva. Gondolkoztál már azon, hogy mi lenne, ha egyszer csak megállna az idő és te csak úgy császkálni tudnál a világban?

OLIVIA Nem.

FESTE                   Én rájöttem, hogy amúgy nem is tudnál császkálni, mert akkor a levegőmolekulák is megállnának körülöttem és nem tudnál mozdulni.

OLIVIA               Durva.

FESTE                   Ez történik most velünk is.

OLIVIA               Aha.

FESTE                   Íme, micsoda bolond maga, asszonyom: gyászolja a bátyját, miközben annak lelke a mennyben van!... Vigyék innen a bolondot!

*Kezet fognak.*

Gratulálok!

OLIVIA               Köszönöm.

FESTE                   Te is gratulálj.

OLIVIA               Miért?

FESTE                   Ki nyert?

OLIVIA               Én.

FESTE                   Nem?

OLIVIA               Én.

FESTE                   De nem. Ki tanult teniszt?

OLIVIA               Én.

FESTE                   Én is.

OLIVIA               Mennyit?

FESTE                   Két évet.

OLIVIA               Én négyet.

FESTE                   Én kettővel többet.

OLIVIA               Én meg mindig kettővel többet, mint te.



FESTE                    *(nyújtja a labdát)* Akkor tessék, itt a jutalmad! De ne dobd el, nem fogjuk megtalálni.

*A távolban feltűnik Cesario, Feste és Olivia megijednek.*

Nézzenek oda, hogy múlik az idő, már nem udvariatlan megérkezni sem ide.

OLIVIA                Orsino hercegtől jött, ugye?

FESTE                Az ő kíséretéből; csinos fiatalember, annyi bizonyos.

OLIVIA                És a háziak közül ki állja útját?

FESTE                Attól tartok, senki.

OLIVIA                Hát akkor – ha a herceg nevében jött, akkor beteg vagyok, vagy nem vagyok itthon, vagy faszom. Bánom is én, csak küldje el. Csak faszom nélkül.

FESTE                De ne szomorodj el megint.

OLIVIA                Jó.

FESTE                Jó?

OLIVIA                Jó.

FESTE                Szuper.

*Olivia elvonul. Feste sóhajt, és Cesario felé fordul.*

---

#### **4. JELENET**

---

*Olivia palotája előtt.*

FESTE                Sajnálom, fiatalember, hogy idáig fáradt, úrnőm betegeskedik.

CESARIO            Tudom, de beszélni akarok vele.

FESTE                Sajnálom, fiatalember, úrnőm most tölti délutáni pihenőidejét.

CESARIO            Márpedig engem azért küldtek, hogy beszéljek vele.

FESTE                Nézze, fiatalember, maga ma itt nem fog az úrnőmmel beszélni.

- CESARIO            Derék ember vagy, de engem nem tudsz ebben a szándékomban megakadályozni.
- FESTE                Ej, te szemtelen, te jellemtelen. Férfinek nem elég öreg, gyerekek nem elég fiatal. Aszalt szilvának nem túl ráncos, éretlennek meg nem elég zöld. Mint a borsóhüvely, mielőtt kifeslik, vagy az alma, mikor majdnem megérett. Mintha a fáról hulló dió megállna a levegőben, és nem tudná eldönteni, hogy leessen vagy visszakapaszkodjon. Mint a ma született bárány holnap. Még meg se száradt szád az anyatej, te.
- CESARIO            Ön szidalmazhat engem, említve zsenge koromat, én akkor is parancsot teljesítek. Tessék engem átengedni!
- FESTE                Látja, kedves fiatalember, itt én vagyok olyan helyzetben, mint maga a hercegnél. Én is tudok mindent a hercegnőről, akárcsak maga a hercegről. Én pedig, ezzel a tudással felvértezve csak annyit mondhatok: nem szívesen látnak itt téged.
- CESARIO            Annál szívesebben jövök ide. Ahol szívesen látnak, oda könnyű behatolni.
- FESTE                Nade akit nem szívesen látnak, kidobni is egyszerűbb.
- CESARIO            Kidobnak az ajtón, s jövök az ablakon vissza.
- FESTE                Akkor bezárjuk az ablakot.
- CESARIO            Kidobnak az ablakon, s jövök az ajtón.
- FESTE                Akkor találunk más lyukat a kidobására.
- CESARIO            Dobhatnak engem összevissza, én mindig a földre érkezem.
- FESTE                Köszöntelek, ifjú Skywalker. Számítottam rá, hogy meglátogatsz. Azokra már nincs szükség. Őrség, távozhattok! Alig várom, hogy befejezhessem a kiképzésedet. Nemsokára nekem fogod azt mondani: Mester.
- CESARIO            *(megunja)* Na jó.

*Cesario kiüti Festét és továbbmegy.*

---

**5. JELENET**

---

*Olivia palotájának szobájában.*

- OLIVIA            *(Festének)* Kösz. *(Cesario felé)* Halljuk megint, Orsino mit üzen.
- CESARIO        Ön a ház asszonya? Nem szeretném fölöslegesen elmondani a beszédemet, mert nemcsak kiválóan van megírva, de a megtanulására is nagy gondot fordítottam.
- OLIVIA        Honnan jött, uram?
- CESARIO        Én nem mondhatok többet, mint amit betanultam; és ez a kérdés nincs benne a szövegemben.
- OLIVIA        Maga színész?
- CESARIO        Nem, isten ments. De az igaz – a balsors a tanúm és annak minden nyila, hogy nem az vagyok, akit játszom. Ön a ház asszonya?
- OLIVIA        Ha nem élek vissza a helyzetemmel, akkor én.
- CESARIO        Márpedig, ha maga ő, akkor igenis visszaél a helyzetével: mert ami kincse van, az nem arra való, hogy megtartsa, hanem hogy átadja. Előbb folytatom az önt magasztaló beszédet, aztán előadom az üzenet magvát.
- OLIVIA        Térjen rá máris a lényegre: a magasztalás alól fölmentem.
- CESARIO        De én kurva sokáig tanultam; és roppant költői.
- OLIVIA        Annál valószínűbb, hogy hamis az egész; kérem, tartsa meg magának. Úgy hallom, pimasz volt a kapuban.
- FESTE          Igen.
- CESARIO        *(szaval)* Legédesebb hölgy –
- OLIVIA        Ez vigasztaló tanítás, és lehet rajta sokat-sokat elmélkedni. Honnan idézte ezt a szöveget?
- CESARIO        Orsino kebléből.
- OLIVIA        A kebléből? És a keblének mely fejezetéből?
- CESARIO        Hogy stílszerűen válaszoljak: Orsino szíve, *chapter one*.

- OLIVIA               Ja, azt már olvastam: egy nagy tévedés az egész.
- CESARIO             Asszonyom, engedje látnom az arcát.
- OLIVIA               Arra is van megbízása a gazdájától, hogy az arcommal tárgyaljon? Most eltért a szerepétől. De tessék, elhúzzuk a függönyt, és megtekintheti a festményt. Ugye szép munka?
- CESARIO             Mesteri, ha ez tényleg Isten munkája.
- OLIVIA               Ez nem kozmetika, uram, ez anyagában ilyen: szél- és vízálló.
- CESARIO             Úrnőm, ön egetverően kegyetlen, ha sírba viszi mind e bájakat, s nem készít róla reprodukciót.
- OLIVIA               Magát azért küldték ide, hogy fölbecsüljön? Nem azért, hogy földicsérjen?
- CESARIO             Már látom, mi a baj.
- OLIVIA               Igen?
- CESARIO             A büszkesége.
- OLIVIA               Aha.
- CESARIO             De ha ön ördög is – hát szépnek szép. Gazdám szereti önt. Ilyen szerelmet még az se hagyhat viszonzatlanul, aki a világ legszebbje.
- OLIVIA               S hogyan szeret?
- CESARIO             Önhöz imádkozik, ömlik a könnye, bőg, mint a zivatar, ég, mint a tűz, folyamatosan Stinget hallgat.
- OLIVIA               Tudom, hogy romantikus, figyelmes, gondoskodó, mondják, hogy hűséges, igényes és még jóképű is, de nem tudnám szeretni, ezt egyszer és mindenkorra fogja föl.
- CESARIO             Ha lángolnék önért, úgy, mint a gazdám, én föl nem fognám, hogy elutasít, én meg nem érteném.
- OLIVIA               És mit csinálnál?

CESARIO           Én aztán semmit. Látom, hogy a hízelgés úrnőmre nem hat, hiszen csak elbízza magát a sok dicsérettől. Én nem tennék semmit, csak várnék. Időnként adnék némi életjelet magamról, de egy szót se szólnék úrnőmhöz. Ha az úrnőm belém akar szeretni, akkor belém fog, ha nem akar, hát akkor hiába is beszélnek. Azzal a szerelemmel, amit nem old meg az idő, vesződnöm sem érdemes.

OLIVIA           Tán még hatna is – Mi a származása?

CESARIO           Jobb, mint a helyzetem (bár most megélek): nemes vagyok.

OLIVIA           Nos, mondja meg urának: nem tudnám szeretni. Többet ne küldjön. Talán még eljőhetne, hogy elmondja mit mondott. Mármint te eljőhetnél, hogy elmondd, ő mit mondott – Isten áldja, és köszönöm, hogy fáradt.  
(Visszanyújtja az üzenetet.)

CESARIO           Nem postás vagyok, azt tegye el. A gazdám vár viszonzást, és nem én. Ég önnel, szép gonosz.

*Cesario el.*

OLIVIA           „Mi a származása?” „Jobb, mint a helyzetem (bár most megélek): nemes vagyok...” – Az vagy, esküdni mernék. Bár a gazda volna ilyen, és nem a hírvivő! Érzem, ahogy a fiú ragyogása láthatatlan, finom lopakodással szemembe mászik. Ám legyen. Hát így el lehet kapni ezt a pestist?

---

## 6. JELENET

---

*Feste érkezik és énekel. A dal alatt Cesariót látjuk, ahogy Olivia és a herceg között oda-vissza járogat, üzeneteket visz. Múlik az idő, eltelik pár hónap.*

FESTE           Farok voltam egykoron, egy gyík után tekergek  
Csodámra jártak, kapcsolatunk végtelen.  
Tisztán emlékszem, egy harmatos reggelen  
Egy nagyobb darab kő okozta végzetem.  
  
S most egyedül járok, gyíkomat keresem  
Fürge ő, nem lelem, máshova szalad  
Értelmezem újra korábbi szerepem  
És bárhogy próbálom, csak magányom marad.

Nevén is szólítom, hátha a hangom  
 Fülébe jut majd, csak némi foszlány.  
 Egyszer csak meglátom, mikor jő az alkony  
 Szólítgatom, de nem fut oda hozzám.

Nem maradt egyedül, helyemen más van:  
 Nálam is szebb, ki most van odanőve.  
 Én meg eltűnök lassan egy halk vallomásban:  
 Fáj, hogy el se tudtam búcsúzni tőle.

---

### 7. JELENET

---

*Terem a Herceg palotájában, Feste itt fejezi be a dalát.*

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| HERCEG | Tessék, a munkáért.                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| FESTE  | Nem munka volt, uram. Nekem boldogság az ének, uram.                                                                                                                                                                                                                                                          |
| HERCEG | Akkor a boldogságért fizetek.                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| FESTE  | Ez igaz, uram, a boldogságért előbb-utóbb fizetni kell, uram.                                                                                                                                                                                                                                                 |
| HERCEG | Most engedd meg, hogy elengedjelek.                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| FESTE  | Oltalmazzon a szomorúság istene, és mellényedet varrja a szabó színjátszó selyemből, mert hangulatod is változik, mint az opál színe. Én az ilyen szilárd embereket a tengerre küldeném, ahol a küldetésük lehetne akármi, az úti céljuk akármerre, úgyhogy mindig mindent jól elintéznének. Ajánlom magamat. |

*Feste el.*

|         |                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| HERCEG  | Cesario, menj vissza a kegyetlen-szívűhöz, mondd el, hogy szerelmem nem evilági, nem sáros földbirtoka érdekel; a vagyont, mit a vaksors ráruházott, lenézem, mint a vaksorsot magát. A csodás szépség, melyet néki ad a természet – az vonzza lelkemet. |
| CESARIO | De ha nem tudja önt szeretni?                                                                                                                                                                                                                            |
| HERCEG  | Ezt nem fogadom el.                                                                                                                                                                                                                                      |

- CESARIO De kénytelen lesz. Ha mondjuk van egy nő (talán van is), aki az ön szívéért úgy eped, mint ön Oliváért; ezt a nőt ön nem szeretheti; közli vele; nem kénytelen a nő ezt elfogadni?
- HERCEG Nincs nő, akinek mellkasa kibírná, ha benne így dobol a szenvedély, nincs női szív, mely ily nagy és erős: a nő nem bír sokat magába zárni. Szerelmét inkább étvágynak nevezném, nem májával, csak ínyével rajong, meg is csömörlik, undor fogja el. Az én szerelmem éhes, mint a tenger, és bármit megemész. Te ne hasonlítsd egy nő szerelmét irántam ahhoz, ahogy Olivát imádom.
- CESARIO De én tudom –
- HERCEG Mit tudsz?
- CESARIO – hogy nő mennyire bír férfit szeretni: oly égő szívük van, mint minekünk.
- HERCEG Na, persze.
- CESARIO Apámnak volt egy lánya; szeretett egy férfit, ahogy... mondjuk... én szeretném – ha nő lennék – fenségedet.
- HERCEG S mi lett?
- CESARIO Semmi, uram; sose vallott szerelmet, hagyta, hogy titka, mint féreg a bimbót, kirágja rózsás arcát; szenvedett, és zöldessárga melankóliában csak ült, ült, a Türelem szobraként, csendes mosollyal. Ez nem szerelem? – Mi férfiak többet fogadkozunk, esküdözünk, de szavaink mögött nincs akarat. A férfi-működés esküben sok, szeretésben kevés.
- HERCEG S a nővéred? A vágyba belehalt?
- CESARIO A családban minden lány én vagyok, s minden fiú is – bár ezt nem tudom – Menjek tehát a hölgyhöz?
- HERCEG Ez a lényeg. Siess, és ezt vidd el itt; mondd, hogy megöl, ha most elutasít.
- Mindketten el.*

---

**8. JELENET**

---

*Cesario indulna teljesíteni a herceg kérését, Feste azonban útját állja.*

FESTE                   Hová, howá?

CESARIO               Gondolom, kitalálhatod. Oliviahhoz.

FESTE                   Nagyon nem akarsz te odamenni.

CESARIO               Miből gondolod?

FESTE                   Felismerem én az ármánykodást, és te készülsz valamire.

CESARIO               Nem készülök én semmire. Maximum csak arra, hogy elvigyem ezt az üzenetet Olivianak –

*Cesario elindulna, Feste utána szól.*

FESTE                   Milyen érdekes az ember, nem? Egészen megváltozik a hangja, hogyha szerelmes.

CESARIO               *(megtorpan)* Szerelmes?

FESTE                   *(utánozza Cesariót)* „Apámnak volt egy lánya; szeretett egy férfit, ahogy... mondjuk... én szeretném – ha nő lennék – fenségedet.”

CESARIO               Ezek az én szavaim, ne koptasd el őket.

FESTE                   Koptatom? Hát azt se tudtad, hogy keveredj ki ebből a helyzetből! Te beleszerettél a hercegbe!

CESARIO               Halkabban, na.

FESTE                   Már csak arra kell rájönnöm, hogy miért viselkedsz vele úgy, mintha nem az lennél, aki láthatóan vagy, márpedig ha nem az vagy, aki láthatóan vagy, akkor valaki más vagy, ergo, ha valaki más vagy, mint ami valójában vagy, akkor –

CESARIO               Belezavarodtam, Feste.

FESTE                   Beleszerettél vagy sem?

CESARIO               Lehet.



FESTE S azt tudod, hogy ha ezt megtudja, akkor elvesztheted a bizalmát? Mit akar egy magadfajta egy hercegtől? Ti, kisfiúk, nem tudjátok, milyen az igaz szerelem.

CESARIO Istennek hála, hogy nem vagyok kisfiú.

FESTE Mi vagy akkor? Hokedli?

CESARIO Miért mondanám el neked?

FESTE Hidd el, jobb neked, ha elmondod, mintha magamtól jövök rá.

CESARIO Na és ha elmondom?

FESTE Akkor akár még cinkosod is lehetek.

CESARIO Cinkosom lennél?

FESTE Szavamat adom.

CESARIO És miért bízzak benned?

FESTE Bolond vagyok, nem szószegő. Ha megszegtem volna bármikor szavam, nem lenne bejárásom két udvarba is úgy, hogy erről rajtad kívül senki sem tud. Látod, sakkban tarthatsz.

*Cesario mély levegőt vesz.*

CESARIO Az igazi nevem Viola. Messalina szomszédos sziget s e sziget nemesurának vagyok a lánya. A bátyámmal indultam útnak, amíg nem szenvedtünk hajótörést; napokig hánykolódtam egyedül a tengeren. A többit azt hiszem, tudod.

FESTE És a bátyáddal mi lett?

*Cesario nem válaszol.*

Sajnálom.

CESARIO Most, hogy tudsz rólam mindent, ne mondj senkinek semmit.

FESTE Szavamat adtam. Cinkosod vagyok a titokban. Csak engedd meg, hogy segítek.

CESARIO Csak hagyd, hogy békében végezzem dolgomat.

FESTE                    És mi a dolgod?

CESARIO                Mondtam már: el kell vinnem ezt az üzenetet Olivianak.

FESTE                    Csak vigyázz, mert a hercegnő –

CESARIO                Nem vitatkozom. Ha akarsz, gyere velem. Ha nem akarsz, maradj itt. A markodban vagyok, úgyis az lesz, amit akarsz.

*Cesario el.*

---

## **9. JELENET**

---

*Olivia kertjében.*

CESARIO                Üzenetet hoztam Orsinótól. Orsino szíve, *chapter twenty-one*.

OLIVIA                  Unalmas már ez az olvasmány, Cesario.

CESARIO                Nekem nincs más könyvem, asszonyom.

OLIVIA                  Az értetlenség nem jó tanácsadó.

CESARIO                Ha ön elpusztítja hercegemet szeretete viszonzatlanságával, tán én is eltűnök majd vele együtt.

OLIVIA                  Nem akarom, hogy eltűnjön.

CESARIO                Én viszont nem tudok itt maradni, asszonyom.

OLIVIA                  Őszinte leszek, Cesario. Az én szívem azért nem dobog Orsino hercegért, mert másban találta meg a dobognivalóját.

CESARIO                Akkor éppen ezért lehetne megértőbb a szív dolgában.

OLIVIA                  Szépségem tán nincs hatással köszívére?

CESARIO                És a herceg szépsége nincs hatással az ön köszívére?

OLIVIA                  Nincs! Az én szívemben egy hely van kiadó, és most épp maga lett az albérlő.

CESARIO                Én hűséges vagyok a herceghez, és nem akarok elköltözni. Ég önnel.

*Cesario el.*

---

**10. JELENET**

---

*Sebastian érkezik, kezében egy térképpel.*

SEBASTIAN        Mert *ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj*, nekem meg a földön ezt a szart nézni muszáj. Furcsa város ez, mert rám köszöntek páran, nem értették, miért nem vagyok a herceg udvarában. Hát, akkor nézzük, merre van –

*Feste érkezik oldalról, kiszúrja Sebastiant, megdermedve nézi.*

Ó, bár anyám teremtett volna nekem több eszet, akkor lehet, hogy mégis térképész leszek. Ki akarok igazodni ezen a papíron, de ezt a nyomást nem bírom, azt se tudom, melyik a bal s a jobb kezem, s így célomat nem lelem.

FESTE              *(megszólítja)* Jó napot, mondja, segíteni tudok-e?

SEBASTIAN        Hogy tud-e? Szinte kérem. Mert mindenki el tud igazodni egy térképen, csak én nem, és elkél a helyi erő, hogy hadd legyek nyerő és megtaláljam végre a herceget. Nem vesztegethetem a percekét!

FESTE              Hogy hívnak, fiam?

SEBASTIAN        Sebastian vagyok, messalinai nemes, és nézd, milyen szerencsétlen. Most ne vess! Mert ha új erőre kapok, esküszöm, láthatod, micsoda nemes vagyok.

FESTE              Én készséggel segítek. Mit keresel?

*Labda-etűd.*

SEBASTIAN        Van itt egy herceg, bizonyos Orsino, s mikor kikötöttem itt, találtam pár falusit, akik mind mondták, nekem az a jó, ha odamegyek, ahol van ez az Orsino.

*Sebastian és Feste együtt, a labdákkal játszva mesélik el Sebastian történetét.*

Kikötő – falusiak. Mondták, hogy nekem az a jó, ha odamegyek, ahol van ez az Orsino. Aztán jöttek bárányok, négyen. Arany szőrűk volt. A hátukra ültem. Az egyik kidőlt. Elvittek a folyóig. A folyóparton találtam egy baltát, azzal kivágtam egy közép magas fát. Ácsoltam egy ladikot, lecsorogtam a folyón. Aztán elkezdett esni az eső, hatalmas vihar volt,

jégvihar. Aztán kisütött a Nap. Aztán lement a Nap, sötét lett, eltévedtem, hét napig bolyongtam. Kilyukadtam a Nagy Hegynél. Megmásztam. A tetején körbenéztem, csodálatos volt a táj. Kinyújtottam a kezemet, két óriás fesztávú madár felkapott és elrepültek velem. Leraktak a Nagy Gátnál. Ott volt ezer ór. Kicsit megijedtem, de aztán átkeltem rajtuk. Megkerültem őket. Az egyikük morgott, de valószínűleg nem velem volt baja. Aztán most itt vagyunk, találkoztunk.

FESTE                    Azt hiszem, értelek. Nos, egyenes leszek veled: nem mondom meg, hol a herceged.

SEBASTIAN            Nem? Aztán miért nem, tán te sem tudod? Bolond gyerek, csak az időmet vesztegetem veled.

FESTE                    Valami sokkal jobbat mondok.

SEBASTIAN            Hallgatom.

FESTE                    Be kell neked vallanom: van itt egy hercegnő is, Olivia, s azt hiszem, hogy jó dolgod lenne vele.

SEBASTIAN            Azt hiszed? És miből gondolod?

FESTE                    Kedveli az ilyen alkatú férfiakat. Csak egy szabály van: silentium! Jó dolgod lesz, hidd el.

SEBASTIAN            Jó dolgom lesz, persze. Mindig ez van. Amilyen nőkkel eddig összeakadtam – az anyám, a nővérem, az első szerelmem, az első situationship, aztán volt egy brazil szeretőm is, akiről meg kiderült, hogy –

FESTE                    Hidd el, ő más. Csak kövess!

SEBASTIAN            Megteszem, amit kérsz, ha cserébe, viszel engem utána a hercegnek elébe.

FESTE                    Hát, ha még akarsz utána a herceggel találkozni, ám legyen.

*Feste karon ragadja Sebastiant, elmennek.*

---

**11. JELENET**

---

*Olivia szobája előtt. Érkezik Feste, karon ragadva hozza Sebastiant.*

FESTE                   Úrnőm, ahogy parancsolta, előszedtem a föld alól is.

OLIVIA                 Alig néhány perce váltunk el egymástól, Feste.

FESTE                   Azt mondta, ha látom, hozzam ide. Hát idehoztam.

OLIVIA                 Ne haragudj, édes Cesario. Kérlek, jó barát, hogy józansággal és ne szenvedéllyel ítélj meg ezt a barbár támadást személyed ellen. Jöjj be most a házba: ha meghallod, hogy hány ostoba viccet eszelt ki ez a mákvirág, nevensz majd. *(Feste el.)* Nincs miért haboznod; gyere csak velem, kövess.

SEBASTIAN            Mi zajlik itt? Mi ez az izgalom? Megőrültem, vagy inkább álmodom? Kábítsa el az ést a szerelem: ha álom ez, hát jó hosszú legyen!

OLIVIA                 Nos, jöjj; bár én uralnám lelkedet!

SEBASTIAN            Jövök, szép hölgy.

OLIVIA                 A szót kövesse tett!

*Sebastian vigyorogva el, Feste érkezik újra.*

FESTE                   Nem ez volt a terv! Minden tiszta gubanc, és most Oliviával marad ez a suhanc! Csak tudnám, Cesario merre jár. Eredek! Vallok neki mindent, mert ez így most meredek. Elmondom a hírt neki, hogyha megtalálom. Csak ez a rohangálás, bazmeg – ez a halálom!

*Feste el.*

---

**12. JELENET**

---

*Orsino udvara. Cesario mellette ül.*

CESARIO               Bármit mondtam, a hölgy mintha süket lenne. Egyfolytában engem dicsért, s nem uramat.

HERCEG                Nem értem, mit kellene tennem, hogy észrevegyen.

CESARIO               Orsino – és isten lássa lelkem, nem akarom megmondani neked, hogy mit tegyél. Én, rangon aluli az úrnak –

- HERCEG           Beszélj csak, beszélj. Minden szavad, ami megoldást szül, gyógyír lehet sebzett szívemre.
- CESARIO        Talán, ha látna téged, közlékenyebb lenne. Tán annyira nem bátor asszony ez, hogy szemedben is olyan kegyetlen legyen, mint küldöncödön keresztül.
- HERCEG        Én még soha nem álltam nő lába elé. Nem fogom megalázni magam!
- CESARIO        Hónapok óta udvarolsz neki, hercegem, és ő hónapok óta ugyanazt mondja. Cselekedj ugyanúgy, s ugyanazt cselekszik mások is. Cselekedj máshogy, és más fog történni.
- HERCEG        Azt mondod?
- CESARIO        Azt bizony.
- Csend.*
- HERCEG        Másnak nem hinnék ebben a kérdésben. De te, Cesario, hűséges vagy hozzám és bízom benned, hiszen elmondtad az igazat. Az, hogy te nem csábultál el neki, mutatja irántam hűségedet.
- CESARIO        Én másért epedek, hercegem.
- HERCEG        Epedsz? Ó. És kiért epedsz?
- CESARIO        Nincs oly messze sem ő, sem az idő, hogy ez kiderüljön.
- HERCEG        Parancsolom, hogy mondd el! Ha szeretnéd –
- CESARIO        Nem tehetem. Érzelem dolgában nincs helye parancsnak.
- HERCEG        Akkor hát – jelentsd jöttömet Olivíának, én fél óra múlva indulok utánad.
- CESARIO        Ne várjam meg, hercegem?
- HERCEG        Egyedül kell végigcsinálnom ezt. Csak formáság ez a követség, és azt hiszem, az utolsó, amit várok tőled. Isten veled, találkozzunk. Indulj rögtön. Ne hagyj cserben. Vigyázz magadra. Nézz körül a járdán.

*Cesario el. A Herceg sóhajt egyet, ő is elmegy készülődni.*

---

**13. JELENET**

---

*Cesario úton Olivia felé. Feste eléugrik.*

FESTE Megállj!

CESARIO Újabban tán bandita lettél?

FESTE Bandita tán nem vagyok, mégis rosszat követtem el.

CESARIO Mi történt?

FESTE Azt reméltem, téged ott talállak úrnőmnél, s egy óvatlan pillanatban téged majd kicseréllek, s így mindenki nyerhet a cselszövésen.

CESARIO Hogy érted, hogy ki akarsz cserélni? Tán van valahol egy másik énbelőlem?

FESTE Egy ifjúval találkoztam, aki szakasztott olyan, mint te. Mintha tükröt raknék eléd, s belenéznel, csak ő nem tükörkép –

CESARIO Mit beszélsz bolondul?

FESTE De így, hogy nem voltál ott, improvizálnom kellett. S bár te csak alig pár perccel korábban hagytad ott őt, mint ahogy mi ezzel megérkeztünk, hát én berángattam s elhitettem vele, hogy az te vagy.

CESARIO Mit csináltál?

FESTE Azt reméltem, Olivia észre se veszi majd a különbséget. Nekem is nagyon furcsa, hogy elhitte.

CESARIO Mit tettél velem, Feste? Én meg bevallottam neki, hogy ő értem van oda, s én mégse tettem semmit. Ezért küldött most újra őhozzá –

FESTE Még mindig nem tudja elfogadni, hogy nem szereti? Azok után, hogy megtudta, érted van oda – ?

CESARIO Én meg rábeszéltem, hogy ő jöjjön ide és vallja meg szerelmét neki!

FESTE S ha észreveszi, hogy te ott vagy, akkor –

CESARIO De én nem vagyok ott, én itt vagyok!

FESTE Ezt próbáld meg nekik elmagyarázni!

CESARIO Elvesztem. Kész, teljesen elvesztem. Elbujdosok szégyenemben.

FESTE Megoldom –

CESARIO Eleget tettél már, Feste.

*Cesario elindul, Feste utána kiált.*

FESTE Szép dolog a szerelem, Viola. És Feste nem állhat a szerelmesek útjába! Valld be neki, hogy ki vagy!

CESARIO Kinek?

FESTE *(Olivia felé)* Neki! Nem neki. *(Orsino felé)* Neki! Én értem, hogy ahhoz, hogy biztonságban légy, a herceg óvására volt szükséged. Én még azt is megértem, hogy csak férfiként tudtál a bizalmába férkőzni. Továbbmegyek, az is kerek, hogy ezek után beleszerettél, mert igen attraktív a legény.

CESARIO Igen.

FESTE De az nem fér a fejembe, hogy miért vagy ilyen gyáva?

CESARIO Inkább halok meg gyáván, mint szégyenben.

FESTE Ki a szerelmet szégyelli, a boldogságot sem érdemli.

CESARIO De mit tegyek, bazmeg?

FESTE Gyere. És ne beszélj így.

*Feste és Cesario futva el.*

---

## **14. JELENET**

---

*Orsino érkezik Olivia kertjébe.*

HERCEG Be furcsa, hogy az ember látja, milyen kacagnivaló bolond más, mikor szerelmes, mégis egyszer aztán kikacagtatja saját magát is, amikor szerelembe esik ő is. Nem fontolgat az, ki szívével szeret, mert szíve titkát bátran megmutatni kész! A világ sem örök, így nem vitás: érzelmeinkben is van változás. Nyitott kérdés, mely el nem döntetett: mi hatalmasabb: sors vagy szeretet? *(Érkezik Olivia.)* Itt jön a grófnő: földön jár a menny!



- OLIVIA                    Mit kér, uram, azonkívül, amit nem adhatok? Mivel szolgálhatok?
- HERCEG                    Drága Olivia –
- OLIVIA                    Ha csak a régi nóta lesz, uram, az terhes és undok az én fülemnek, mint ordibálás szép zene után.
- HERCEG                    Ily kegyetlen?
- OLIVIA                    Nem, uram. Ily kitartó.
- HERCEG                    A gonoszságban? Maga szívtelen, kinek hálátlan oltárára lelke hiába hordta a leghűbb imádat könyörgő szavait! – Most mit tegyek?
- OLIVIA                    Amit jónak lát, fenség, tegye azt.
- Sebastian lép ki a kastélyból az udvarra. Oliviahhoz lép, átöleli.*
- SEBASTIAN                Csáó, szia.
- HERCEG                    Hát te? Hű apródom, Cesario – mi lelt téged?
- SEBASTIAN                Hogy engem? Semmi nem lelt, kérem, csak követtem azt, amit még nem. Soha ilyen szép dallammal nem hívott senki magához, mikor úrnőm kérte tőlem, borultam én lábához. Meg borultam én máshoz is, csak amire kértek, hadd ne soroljam, úgyis tudja ön is, mi a lényeg.
- HERCEG                    Kurva anyád!
- SEBASTIAN                Nem is ismerem magát –
- HERCEG                    Hát megtagadsz. Engem, aki szívem minden kincsét veled osztottam meg. Áruló!
- OLIVIA                    Megtagadod uradat? Hát engem is meg fogsz tagadni?
- SEBASTIAN                Nem értek én semmit –
- OLIVIA                    Ilyen rövid szereteted?
- SEBASTIAN                Micsoda véletlenek. Azt hiszem, ez Orsino, kit még nem ismerek. De uram, sokan magához küldtek, mindhiába, mikor néhány órája partot értem Illyriába’.
- HERCEG                    Volt fél év is az a néhány óra.

SEBASTIAN        Mikor idehoztak, utána rögtön tettem, mit diktált a férfiösztön.

HERCEG            Nem gondoltam, hogy ezt mondom, de Cesario – takarodj a szemem előtt,  
mielőtt összeverlek!

*Feste és Cesario érkeznek, Cesario Violaként.*

VIOLA            Takarodjak hát, hercegem?

*A herceg odanéz.*

HERCEG            Ki vagy te, s miért válaszolsz a bitang helyett?

SEBASTIAN        Viola!

VIOLA            Sebastian!

*Megölelik egymást. Feste zavartan elkezdni leszedni a szín két térfelét elválasztó hálót.*

OLIVIA            Feste!

FESTE            Igen?

OLIVIA            Mi ez itt?

FESTE            Háló.

OLIVIA            Nem az. Ez!

FESTE            Bonyodalom.

OLIVIA            Nem értek semmit.

VIOLA            Úrnőm, én vagyok, ki hónapokat udvarolt neked a herceg nevében. Kinek szerelmedet vallottad, kit visszautasítottam.

OLIVIA            Tán azt mondd, nőbe szerettem bele?

VIOLA            Nézd meg testvérem, ki éppen olyan, mint én.

FESTE            Csak esze nincs annyi.

VIOLA            De nagyon kedves.

SEBASTIAN        Én ezt a hölgyet itt ma eljegyeztem.

HERCEG            S velem mi lesz?

- VIOLA                    *(közel lép, gondolatai kihangosodnak)*  
Mindenem elfér e nagykabát alatt,  
Mert semmim sincs, mit hirtelen adhatnék,  
Csak én magam, testem s szellemem maradt,  
Mi rád vágyik, csak téged akar rég.
- FESTE                    Ez gyönyörű.
- HERCEG                  Cesario – elmondtad legalább ezerszer, hogy nőt úgy nem imádnál, ahogy engem.
- VIOLA                    És újra elmondom mindezt, ha kell, és minden esküt úgy őrzök szívemben, ahogy az égi szféra a tüzet, mely elválaszt nappal és éjszakát.
- HERCEG                  Hát akkor – ?
- VIOLA                    Hát akkor. Viola vagyok.
- MIND                    Szia, Viola.
- VIOLA                    Mondd, Orsino, szeretsz-e? Elfogadsz-e így?
- HERCEG                  Nem tudom.
- FESTE                    Mit nem tud, felség?
- HERCEG                  Valóban ilyen könnyű lenne a szerelem?
- SEBASTIAN              Nekem könnyű kimondanom: Olivia, szeretlek.
- OLIVIA                  Szeretlek.
- VIOLA                    *(Hercegnek)* Szeretlek.
- A Herceg nem mond semmit.*
- FESTE                    Hercegem?
- Időhurok.*
- HERCEG                  Valóban ilyen könnyű lenne a szerelem?
- SEBASTIAN              Nekem könnyű kimondanom: Olivia, szeretlek.
- OLIVIA                  Szeretlek.

VIOLA (Hercegnek) Szeretlek.

*A Herceg nem mond semmit.*

FESTE Hercegem?

HERCEG Valóban ilyen könnyű lenne a szerelem?

SEBASTIAN Nekem könnyű kimondanom: Olivia, szeretlek.

OLIVIA Szeretlek.

VIOLA (Hercegnek) Szeretlek.

*A Herceg nem mond semmit.*

FESTE Hercegem?

*Időhurok.*

SEBASTIAN Szeretlek.

OLIVIA Szeretlek.

VIOLA Szeretlek.

FESTE (énekelni kezd, megszakítva az időhurkot)

Én parancsolni nem fogok,  
Mert érzelemben nincs helye.  
Maximum csak kérhetem,  
Hogy amit érez, vallja be.  
  
Szerelem-e, vagy csak apró,  
Ici-pici vonzódás.  
Ki tudja ezt eldönteni?  
Csakis Ön és senki más.

*Hosszú csend, kiáll a zene. mindenki a Herceget nézi. A Herceg körbenéz.*

HERCEG Most mit néztek? Én vagyok a herceg. Majd kimondom, ha akarom.  
(Violára néz) Megcsókolhatlak? (Viola bólogat. A Herceg ügyetlenül közelebb lép, tévovázik, majd Viola megcsókolja. Zene visszajön, Feste énekli az utolsó sorokat, közben lassan lemegy a fény)

FESTE

*(folytatja a dalt)*

Vonjuk le a tanulságot,  
És mindenki hazamehet  
Sóvárogni hosszan is,  
De szeretni csak egyszer lehet.

Sötét lesz most a színpadon,  
És még mindig énekelek  
Így rendelte a rendező,  
És neki nem ellenkezek.

Azt mondták, hogy ez a vizsga  
Negyedórás lehet majd  
Köszönjük hát türelmüket,  
Hogy viselték ez elmebajt.

*Sötét. Független.*

---

*Vége.*